

کلیدواژه‌ها: ارزش‌یابی کیفی «درک محتوای مهارت - فرایندی درونی»، ارزش‌یابی مستمر، یادگیری مستند، فردی کردن آموزش

روش‌های متفاوت ارزش‌یابی

در حال حاضر، پرکاربردترین روش ارزش‌یابی دانش‌آموزان در تربیت‌بدنی آزمون آمادگی جسمانی است. همان‌طور که می‌دانید در اکثر موارد، با کمک این آزمون‌ها امتیاز کسب شده توسط دانش‌آموز و جدولی از میانگین‌ها مقایسه می‌شود و رتبه‌ای به او داده می‌شود. این مثالی از یک آزمون کمی یا

یکی از اهداف مهم بازسازی آموزشی، که اخیراً در بسیاری از کشورها در حال روی دادن است، این است که آموزگاران قادر به نشان دادن چیزی باشند که دانش‌آموزان با شرکت در کلاس‌های تربیت‌بدنی می‌آموزند. در حالی که این امر موضوع جدیدی نیست، اکثر کسانی که تربیت‌بدنی تدریس می‌کنند به روشنی می‌دانند که چه تدریس می‌کنند و یا این که برخی انتظارات مختلفی که از دانش‌آموزان دارند نیاز به قدردانی دارد.

اولاً، گفتن این که چه چیزی تدریس می‌کنید؟ (آموزش بسکتبال، شوت کردن و پاس دادن) جواب مناسبی به این پرسش که دانش‌آموزان دارند چه چیزی یاد می‌گیرند، نخواهد بود. با توجه به تفاوت سطح مهارت‌های دانش‌آموزانی که در کلاس تربیت‌بدنی شرکت می‌کنند، هر دانش‌آموز نیز آنچه شخصاً تا پایان هر کلاس خواهد آموخت، مسلماً با دیگران متفاوت خواهد بود.

ثانیاً، شما بایستی بتوانید به این سؤال والدین که پسر ما یا دخترم چه چیزی یاد می‌گیرد؟ و یا به‌طور دقیق‌تر پسر یا دخترم پس از شرکت در این کلاس قادر به انجام دادن چه کاری خواهد بود که قبلاً نبوده است؟ پاسخ قانع‌کننده‌ای بدهید. لازمهٔ پاسخ دادن به چنین پرسش‌هایی داشتن اطلاعاتی است که ما در حال حاضر فاقد آن هستیم.

ارزش‌یابی

چرا در تربیت‌بدنی ارزش‌یابی لازم است؟

نویسندگان: استفان جفریس
/ تونی جفریس /
وندی موستین
مترجمان: توران مرزبان‌پناه،
محمود فرید

مقاله‌ها که در روشن شدن موضوعشان سودمند است، از منابع بیرون از مدرسه استفاده کنند.

مثال ۲: تهیه یک روش ارزشیابی برای سنجش یک مهارت در این ارزشیابی، از دانش‌آموزان خواسته می‌شود یک فهرست بازبینی یا دستورالعمل تهیه کنند. به طوری که بتوانند آن را در ارزشیابی اجرای کیفی یک مهارت حرکتی به کار برند که یکی از همسالان آن‌ها اجرا می‌کند. اجزای مهم مهارت حرکتی باید در این روش ارزشیابی لحاظ شوند و دارای ارزش لازم باشند. دانش‌آموزان باید روش کاربرد ارزشیابی خود را شرح دهند و از ارزش‌های در نظر گرفته شده در آن حمایت لازم را به اختصار (در ۱ صفحه) ارائه دهند. صفحه ارزشیابی به فرم ارزشیابی پیوسته است.

فواید تکنیک‌های ارزشیابی شناختی

۱. دانش‌آموزان دانش مهارت حرکتی شخصی خود را می‌آفرینند و آن را شرح خواهند داد. بیشتر فرایندهای ارزشیابی، آموزشی و سنجشی است.
۲. فرایند استفاده از مجموعه متنوعی از منابع را که می‌تواند شامل استفاده از اینترنت، منابع ویدئویی، رسانه‌های نوشتاری و دانش متخصصان باشد، برای تکمیل کار توصیه می‌کند.
۳. محصول ارزشیابی یک منبع مفید بالقوه برای استفاده دیگران است و در قیاس با (برگه پاسخ تست) فهمیدنی‌تر است.
۴. ارزشیابی به خودی خود می‌تواند فرصتی برای خلق پروژه‌های میان رشته‌ای باشد که آن‌ها نیز به نوبه خود مانند آینه‌های در ایجاد پل‌هایی بین زمینه‌های آکادمیک مؤثر واقع شوند.

ایده‌های ارزشیابی دیگر

- یک فیلم ویدئویی آموزشی ۳ دقیقه‌ای درباره مهارت یا مفهوم درست کنید.
- بروشوری در خصوص مهارت یا مفهوم آن بنویسید و با رسم شکل یا نقاشی آن را شرح دهید.
- یک نامه یا یک پیام یا نوار ویدئویی به والدین خود درباره چیزی بنویسید یا ارسال کنید که در واحد درسی اخیر آموخته‌اید.
- یک وسیله یادآورنده برای به خاطر آوردن اجزای اصلی یک مهارت درست کنید.
- یک مهارت یا مفهوم آن را به دانش‌آموز کوچک‌تر از خود، یا فردی با مهارت کم‌تر یا با تجربه کم‌تر بیاموزید.
- با به کارگیری یک ابزار بصری برای برجسته کردن اطلاعات مهم یک مهارت یا مفهوم را نشان دهید.
- یک بازی طراحی کنید که یک مهارت، مفهوم یا استراتژی

هنجاری است. شما احتمالاً مطلع هستید که آزمون‌هایی نظیر آنچه ذکر شد، برای ارزیابی فوره‌ها در تنیس هم وجود دارد در حال زدن توپ به دیوار و گرفتن آن (حالت دریافت صحیح، وضعیت جنبی، گرفتن راکت در حالت سر بالا و...) در حالی که دانش‌آموز برای انجام بازی تنیس آمادگی نداشت، پیشرفت آشکار است. بدین ترتیب برای معلم‌های ورزش، اندازه‌گیری میزان یادگیری و مشاهده اثربخشی متقابل آن در تدریس فراهم خواهد بود.

برای مهارت‌های پیچیده‌تر یا زمانی که دانش‌آموزان دارند با مهارت‌های تازه‌ای آشنا می‌شوند، اغلب یادگیری با سرعت کم‌تری اتفاق می‌افتد و لذا انتظار اجرای کامل هر یک از مهارت‌ها از سوی دانش‌آموز، مقیاس خوبی برای اندازه‌گیری یادگیری و پیشرفت وی نیست. در این موارد، بکارگیری ارزشیابی کیفی مفیدتر خواهد بود. در ارزشیابی کیفی، همان‌طور که از نامش پیداست، ما در پی تغییر در کیفیت مهارت در حال اجرا هستیم تا نتیجه و اجرای کامل آن. مثلاً برای یک مبتدی واقعی زمان زیادی طول می‌کشد تا آمادگی پیدا کند توپ را به مدت یک دقیقه به دیوار بزند و در این کار از تکنیک‌های مناسب فوره‌ها استفاده کند. ارزشیابی یادگیری این دانش‌آموز با تست یک دقیقه زدن توپ به دیوار و گرفتن آن، برای نشان دادن آنچه یاد گرفته است، سنجشی درست نیست. شاید یک روش بهتر ارزشیابی آن باشد که از دانش‌آموز بخواهیم در زمان اجرای تست یک دقیقه‌ای زدن توپ به دیوار، بخش‌های مهم در اجرای فوره‌ها را در تنیس به ما نشان دهد.

روش‌های زیادی برای ارزیابی مهارت‌های دانش‌آموز از بخش‌های مهم یک مهارت حرکتی وجود دارد. علاوه بر نمایش واقعی بخش‌های مهم به معلم‌ها یا همسالان، دانش‌آموز می‌تواند دانش مربوط به مهارت را به‌طور آگاهانه و به شکل‌های گوناگون برای دیگران بیان کند. این روش برای دانش‌آموزانی است که با وجودی که چگونگی و چرایی یک مفهوم یا مهارت در تربیت‌بدنی را می‌فهمند، قادر به اجرای ماهرانه آن‌ها نیستند. با این وصف، دانش‌آموز می‌تواند با احاطه به دانش یک حرکت یا مهارت، یادگیرنده‌ای مستقل شود و به اصلاح مهارت‌ها و کاربرد مفاهیم بیرون از زمینه تربیت‌بدنی بپردازد. در این زمینه به بیان چند مثال می‌پردازیم:

مثال ۱: مقاله روزنامه دیواری

از دانش‌آموزان بخواهید در گروه‌های ۲ یا ۳ نفره و اگر خودشان خواستند یک‌نفره مقاله‌ای برای روزنامه مدرسه تهیه کنند و در آن مقاله آموزش‌هایی درباره یک مهارت حرکتی بگنجانند. می‌توانید از دانش‌آموزان بخواهید که برای به‌دست آوردن اطلاعات مورد نیاز مقاله خود، مثل: تصاویر، مطالب و

را تدریس کند.

چه چیزی می دانسته و یا می توانسته انجام دهد، چگونه می توانیم مطمئن باشیم که آنچه را تدریس می کنیم مورد نیاز اوست؟ خوشبختانه، ارزشیابی کار ترسناکی نیست. معلمان تأثیر گذار و کارا، همیشه و به طور پیوسته به ارزشیابی می پردازند. این معلمان به عمل دانش آموز خود نگاه می کنند تا ببینند چگونه مهارت را اجرا می کند و به دنبال آن به تعدیل درس مورد نیاز خود می پردازند. این تفاوت بزرگ آن چیزی است که در آینده انتظار می رود که یادگیری باید مستند باشد تا این که در ذهن معلم باشد.

گزارش های ارزشیابی

هیچ راهی را نمی توان بهترین و مناسب ترین روش ثبت و گزارش میزان یادگیری برای همه دانش آموزان دانست. روش های مختلفی وجود دارد که لازم است بهترین آن ها را برگزینید که مناسب شما و دانش آموزان شماست. بعضی معلم ها از نمودار استفاده می کنند و آن را در زمین بازی نصب می کنند. در این نمودارها، اسم دانش آموزان از بالا به پایین نوشته می شود و سطح مهارت آن ها از پایین به بالا ارتقا می یابد. به محض این که دانش آموزی موفق به اجرای صحیح یک مهارت شود، یک برچسب (نشان) مربوط به آن مهارت را دریافت می کند. برچسب ها جلوی اسامی قرار می گیرند. بسیاری از معلمان و دانش آموزان این روش را بسیار مهیج و آگاهی بخش می دانند. چالش اصلی در این روش، شکستن مهارت های بزرگ تر و تبدیل آن ها به مراحل پیوسته که به اندازه کافی کوچکند و همه دانش آموزان بتوانند با انجام آن ها، پیشینه های از موفقیت در یادگیری داشته باشند. در برخی موارد، دانش آموزان بزرگسال دوست ندارند اسم آن ها روی چارت باشد. در چنین مواردی معلم می تواند نمودار ارزشیابی را در یک کلاسور نگه دارد. نمودار دیواری هم خوب است، البته نمی توانند برای گزارش های اجرایی به کار بروند.

ماحصل بحث بالا اعتقاد به این امر است که تا جایی که ممکن است آموزش در تربیت بدنی باید فردی باشد. فردی کردن آموزش مستلزم به کارگیری استراتژی های آموزشی است که با روش آموزش سنتی، همه با هم و با روش آمرانه تفاوت دارد. همان طور که در این مقاله خواندید، ایستگاه های تدریس روش های متفاوتی به شما ارائه خواهد کرد. با این حال، لطفاً توجه داشته باشید که این ایستگاه ها نیازمند سازمان های مفصلی نظیر: نمودارها و تجهیزات هستند. همچنین ایستگاه ها فقط برای معلمان کارآمد است که مدیران ماهر در اداره کلاس هستند.

آنچه شما درباره این ارزشیابی ها ملاحظه می کنید آن است که معلمان به جای آن که از دانش آموزان بخواهند که به اطلاعاتی که توسط آن ها تهیه شده، همانند تست های سنتی پاسخ دهند یا شناسایی کنند، از آن ها بخواهند که نمایشی از دانش شخصی خود را خلق کنند. ذاتی بودن (درونی بودن) در این فرایندها، یکی از فواید این روش های ارزشیابی است. این گونه ارزشیابی ها در عین این که جنبه آموزشی دارند، درک محتوای مهارت از سوی فراگیرنده را هم نشان می دهد. در حالی که با به کارگیری تست های سنتی که همه با آن ها آشنایی دارند و به سرعت و با فرایندهایی می توان آن ها را به کار برد، تکنیک های ارزشیابی فوق می توانند بینشی را فراهم کنند که از طریق امتیازات آزمون های قابل حصول نیست. این امر بیش تر در خصوص دانش آموزانی صدق می کند که در مهارت های شناختی مشکل دارند. با وجود شکل های متنوع ارزشیابی که در بالا ذکر شد، دانش آموزان می توانند از نظر زبان شناسی شکلی از مراد را انتخاب کنند که آن ها را قادر سازد تا مهارت های تربیت بدنی و به هر حال، ارزشیابی های نظیر آنچه در بالا ذکر شد، این پتانسیل را دارد که میزان پیشرفت یادگیری دانش آموزان و نیز اثربخشی آموزش و برنامه های آموزشی را بهتر تفسیر کند.

چه وقت باید ارزشیابی کنیم؟

ارزشیابی یادگیری در پایان یک دوره آموزشی، یعنی حداقل ارزش را به ارزشیابی دادن. چرا که در آن زمان، برای ایجاد هر تغییر آموزشی که ممکن است به آموزش کمک کند، خیلی دیر شده است و برای تغییر و اصلاح روش آموزش فرصتی باقی نیست. همچنین سندی وجود ندارد تا نشان دهد که عملکرد دانش آموز نتیجه مستقیم آموزش های شماست یا خیر. در چنین شرایطی، پیش آزمون و یا پس آزمون تا اندازه ای حداقل با مشخص کردن تغییرات در اجرا، در طول دوره به اصلاح و بهبود آموزش کمک می کند. انجام دادن یک ارزشیابی در طول دوره، برای تغییر فرصتی به وجود می آورد، اما ممکن است نتیجه امتحان ثابت کند که شما ساعتی را که هدر داده اید که تا آن زمان صرف آموزش کرده اید. شاید بهترین روش اجرای ارزشیابی، روش ارزشیابی مستمر باشد. به عبارت دیگر، ایجاد روشی که توسط آن دانش آموزان مدام از قبلاً یاد گرفته اند، آگاه شوند و انتظاراتی را که از آن ها می رود یادآوری کند. شما ممکن است بگویید: «یست». «من این همه وقت ندارم که صرف ارزشیابی کنم. چون آن وقت فرصتی برای تدریس باقی نخواهد ماند.» خوب، حقیقتی که چندان هم پوشیده نیست، آن است که: اگر شما در حال ارزشیابی نیستید، پس احتمالاً در حال تدریس کردن هم نیستید. اگر به عنوان معلم ندانیم که دانش آموز، از قبل

منبع

http://www.pcentral.org/assessment/assessment_research.html